

Advies

Programmatieaanvragen voltijds secundair onderwijs 2de graad arbeidsmarkt- en dubbele finaliteit

Brussel, 15 februari 2021

Adviesvraag: Programmatieaanvragen van het gewoon voltijds secundair onderwijs van de tweede graad, arbeidsmarkt en dubbele finaliteit / Schooljaar 2021 - 2022

Adviesvrager: Ben Weyts - Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Ontvangst adviesvraag: 11 december 2020

Adviestermijn: 60 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 15 februari 2021

Contactpersoon: Mieke Valcke – mvalcke@serv.be

De heer Ben WEYTS

Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Kreupelenstraat 2

1000 Brussel

contactpersoon

Mieke Valcke

mvalcke@serv.be

ons kenmerk

SERV_BR_20210215_Programmatievoltijds21-22

Brussel

15 februari 2021

Advies Programmatieaanvragen van het gewoon voltijds secundair onderwijs van de tweede graad, arbeidsmarkt en dubbele finaliteit / Schooljaar 2021 - 2022

Mijnheer de viceminister-president

Sinds het schooljaar 2019-2020 brengt de SERV advies uit over de programmatieaanvragen Duaal Leren in het secundair onderwijs. De regelgeving voorziet dat de SERV ook advies kan uitbrengen over de programmatieaanvragen in het voltijds secundair onderwijs 2de en 3de graad voor de dubbele finaliteit (TSO) en de arbeidsmarktfinaliteit (BSO). De adviesbevoegdheid van de SERV volgt de uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs. Voor het schooljaar 2021-2022 gaat het over het 1ste leerjaar van de 2de graad, waarvoor de SERV in december 2020 van Agodi 481 programmatieaanvragen ontving. De SERV situeert kort de adviesvraag, geeft de input van sectoren weer maar ziet voor het volgend schooljaar af van een advies per individuele programmatieaanvraag.

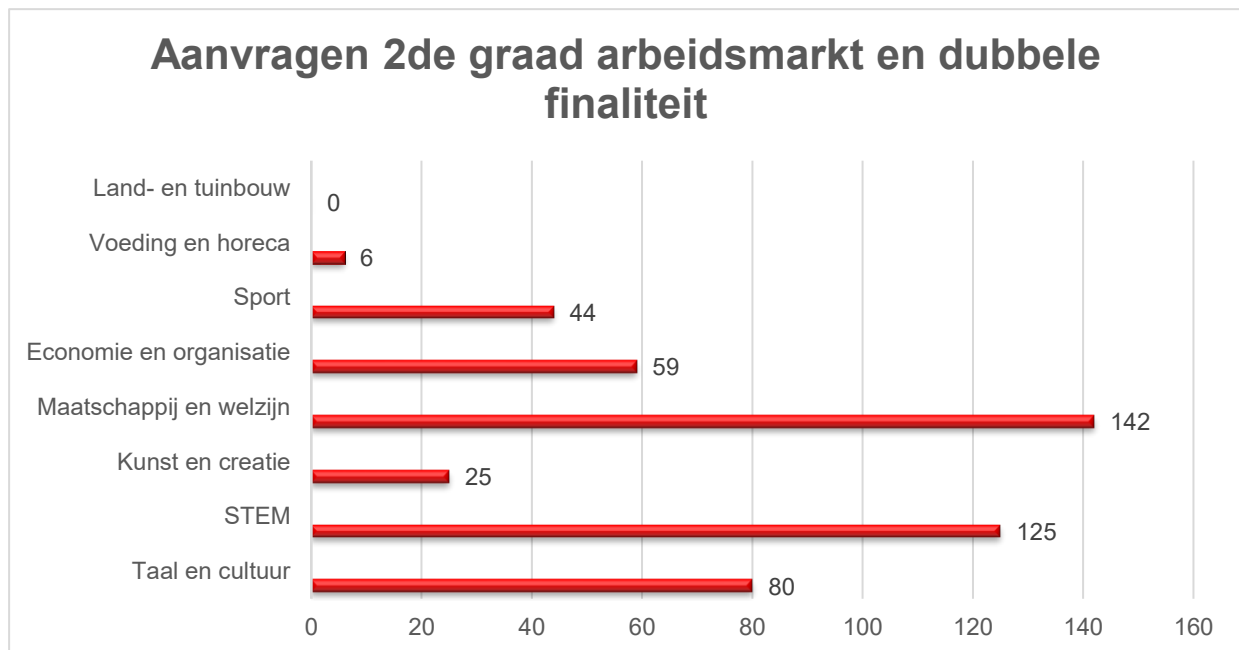
De SERV wenst Agodi te danken voor de goede communicatie en de sectorale opleidingsfondsen voor hun bereidheid om mee te denken over en mee te werken aan de advisering over het voltijds secundair onderwijsaanbod.

Situering adviesvraag

Ten gevolge van de modernisering werkt het secundair onderwijs vanaf volgend schooljaar met een nieuwe indeling van het onderwijsaanbod. De nieuwe matrix werkt met drie finaliteiten: doorstroomfinaliteit, dubbele (doorstroom en arbeidsmarktgericht) finaliteit en arbeidsmarktfinaliteit. In de doorstroomfinaliteit zijn er domeinoverschrijdende (ASO) en domeingebonden studierichtingen (TSO/KSO), onder de dubbele finaliteit vallen TSO/KSO studierichtingen en onder de arbeidsmarktfinaliteit BSO studierichtingen.

De SERV wordt om advies gevraagd over de programmatieaanvragen in de dubbele en de arbeidsmarktfinaliteit, niet over de (domeingebonden) doorstroomfinaliteit. Scholen kunnen ook programmeren via concordantie van hun huidig aanbod, deze programmatie moet niet worden aangevraagd. De SERV beschikt m.a.w. niet over een totaaloverzicht van alle programmatie, zij het via concordantie of via programmatieaanvragen. Dat bemoeilijkt uitspraken over of er voldoende dan wel te weinig aanbod is of zal zijn in bepaalde studiedomeinen in Vlaanderen.

De nieuwe programmatieaanvragen over de acht studiedomeinen in de matrix voor de 2de graad tonen volgende verdeling:

Qua algemene principes stelde de SERV eerder dat een goede studiekeuzebegeleiding leerlingen moet toe leiden naar waar hun interesse en passie ligt. Een voldoende aanbod in alle acht studiedomeinen is dan ook nodig, een aanbod dat ook rekening houdt met knelpunten en tekorten op de arbeidsmarkt. Dat sommige studierichtingen te vaak worden aangeboden in verhouding tot de tewerkstellingskansen later blijft een aandachtspunt.

Betrokkenheid sectoren voor een onderbouwd advies

De SERV betreft de sectorale opleidingsfondsen bij de advisering over de programmatie Duaal Leren gezien de rol die de sectorale opleidingsfondsen opnemen in de Sectorale Partnerschappen Duaal Leren, in het erkennen en ondersteunen van ondernemingen als leerwerkplekken en nog zo veel meer.

De directe arbeidsmarktlink is er veel minder voor wat betreft het aanbod in de 2de graad. Maar door hun jarenlange inzet voor en samenwerking met het breed onderwijsveld en de werking rond beroepskwalificaties zijn veel sectoren ook goed geplaatst om een appreciatie te geven over het aanbod in het voltijds onderwijs. Het belang van de invulling van het aanbod in de 2de graad als onderbouw van de 3de graad kan niet onderschat worden.

De sectoren geven overwegend te kennen zich te kunnen vinden in de matrix en in de programmatieaanvragen en geven nog enkele overwegingen mee bij de programmatieaanvragen die voorliggen:

- Voor scholen die in het verleden enkel de doorstroomfinaliteit ASO aanboden en nu ook domeingebonden doorstroom TSO willen aanbieden gaat het om nieuwe opleidingen waarvoor de nodige infrastructuur voorzien moet worden en voor het vakgebied bekwame leraren aangesteld moeten worden.

Dit is bv. een bekommernis van de voedingsindustrie voor de studierichting dubbele finaliteit (DF) biotechnieken en van de sector van de kappers voor de studierichtingen wellness en lifestyle in de DF en haar- en schoonheidsverzorging in de arbeidsmarktfinaliteit (AF), de sector stelt ook dat voor deze opleidingen er al een groot aanbod is in Oost-Vlaanderen en Limburg.

- Voor bepaalde studierichtingen is er reeds een aanbod bij andere scholen in de regio. Anders dan bij duaal is er niet de noodzaak van voldoende leerwerkplekken maar vanaf de 3de graad zijn er wel de stages die gegarandeerd moeten kunnen worden¹ en nadien de tewerkstellingskansen.

Bv. de grafische sector stelt dat een te kwantitatief en regionaal overaanbod als gevolg kan hebben dat leerlingen moeilijk tot geen stageplaats en nadien geen bijhorende tewerkstelling vinden (grafische technieken is in de matrix SO opgenomen als niche-opleiding DF die slechts beperkt geprogrammeerd mogen worden, voor deze opleiding zijn er 13 nieuwe programmatieaanvragen).

- Enkele sectoren zijn blij met de extra scholen die een aanbod voor hun sector willen uitrollen. Het gaat bv. over de houtsector voor wat betreft de DF houttechnieken. Vijf Vlaamse scholen richtten dit tot nu in en daar zouden vijf scholen bijkomen. Dit is zeer positief omdat door de toenemende automatisering en de verder doorgedreven technologie meer vraag komt voor afgestudeerden met een (iets) hoger opgeleid profiel (houttechnieken t.a.v. houtbewerking). De extra scholen met "houttechnieken" kunnen helpen om het moderne, technologische imago van de houtsectoren extra in de schijnwerpers te zetten. De scholen zetten daarmee ook in op de talenten en de interesses van leerlingen door de keuzemogelijkheid tussen een finaliteitsrichting (nu BSO) of een dubbele finaliteitsrichting (nu TSO) in de eigen regio van de leerling.

- Enkele sectoren zien dat technologische vernieuwingen weerspiegeld worden in de matrix, maar nog niet voldoende in de programmatieaanvragen.

De sector elektriciteit bv. stelt dat de studierichtingen 2de graad elektriciteit en elektrotechniek de onderbouw zullen worden voor een brede waaier aan studierichtingen in de 3de graad². Dat is een logisch gevolg van het toenemend belang van elektriciteit voor moderne technieken en toepassingen (in voertuigen, verwarming en energievoorziening, ...). De sector telt 14 programmatieaanvragen voor de studierichting AF Elektriciteit die de onderbouw wordt van wel 9 studierichtingen in de 3de graad. De sector telt voor de studierichtingen DF 10 programmatieaanvragen voor Elektromechanische technieken en slechts 2 voor Elektrotechnieken, die ook de logische onderbouw vormen voor meerdere richtingen in de 3de graad. De sector wil het onderwijs aanmoedigen de komende jaren nog

¹ Onderwijsdecreet XXIII voorziet verplichte leerlingenstages in de 3de graad BSO en TSO (minimum 18 halve dagen)

² In de 2de graad arbeidsmarktfinaliteit de studierichting 'Elektriciteit' als logische onderbouw voor volgende studierichtingen in de 3de graad: Brom- en motorfietsinstallaties, Elektrische installaties, Fietsinstallaties, Koelinstallaties, Onderhoudsmechanica auto, Podiuminstallaties, Preventief onderhoud machines en installaties, Productie-industrie en Sanitaire en verwarmingsinstallaties. In de 2de graad dubbele finaliteit de studierichting Elektromechanische technieken: Autotechnieken, Elektromechanische technieken, Elektrotechnieken, Industriële ICT en Koel- en warmtetechnieken; Elektrotechnieken vormt dan weer de onderbouw voor volgende studierichtingen in de derde graad: Elektronicatechnieken, Elektrotechnieken en Industriële ICT

meer de kaart van de elektrotechniek te trekken want dit geeft jongeren een breed perspectief voor hun onderwijscarrière maar ook voor later op de arbeidsmarkt. De sector van de elektrotechniek is constant op zoek naar nieuwe mensen voor het invullen van de vele vacatures. De sector hoopt dat meer elektriciteit en elektrotechniek in de tweede graad op termijn kan leiden tot meer instroom in de sector.

Alle hierboven vermelde sectoren staan positief tegenover de programmatieaanvragen die toe leiden naar hun sector. De SERV wil samen met de sectoren bekijken hoe zij op een tijdige en proactieve manier nog meer betrokken kunnen worden bij een grondige advisering over het secundair onderwijsaanbod (met arbeidsmarkt- en dubbele finaliteit).

Geen advies per individuele programmatieaanvraag

De SERV boog zich tot nu over de programmatie dual maar wil het onderwijsaanbod in het secundair zeker ook breder dan dual bekijken. De SERV ziet echter af van een advies per individuele programmatieaanvraag voor het 1ste leerjaar in de 2de graad in het schooljaar 2021-2022. Voor een onderbouwd advies is een grondig proces van informatiegaring en overleg nodig, zeker in een onderwijsveld dat ook nog eens in grote verandering is. Wat de programmatie in de 3de graad van het secundair onderwijs betreft (vanaf schooljaar 2023-2024) zijn er meer directe aanknopingspunten om een advies vanuit sociaaleconomisch perspectief te geven.

Van alle mogelijke schoolconcepten (verticale scholen, domein- en campusscholen) bieden volgens de SERV de domeinscholen het beste perspectief op het wegwerken van de hiërarchie en de schotten tussen de onderwijsvormen doorstroom, dubbele – en arbeidsmarktfinaliteit (ASO, KSO, TSO en BSO). In een domeinschool groeien jongeren samen op en dat is goed voor de samenleving³. De SERV vraagt dat ook daar in het toekennen van onderwijsbevoegdheid rekening mee gehouden wordt.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Ann Vermorgen
voorzitter

Kopie: dhr. Poelmans, administrateur-generaal Agodi

³

[Advies 'Masterplan Hervorming Secundair Onderwijs', SERV, 14 oktober 2013](#)